

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนในการพัฒนาทักษะอาชีพในโครงการธุรกิจเพื่อสังคม จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งนี้ ครอบคลุมสาระสำคัญต่าง ๆ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนในการพัฒนาทักษะอาชีพในโครงการธุรกิจเพื่อสังคม จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนในการพัฒนาทักษะอาชีพในโครงการธุรกิจเพื่อสังคม จังหวัดบุรีรัมย์

สมมติฐานของการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับแตกต่างกัน

ตัวแปรที่ศึกษา

ระดับการมีส่วนร่วมใน 6 ด้าน คือ ด้านการสำรวจปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินการ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการลงทุน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชน จำนวน 1,245 คน ภาคธุรกิจเอกชน จำนวน 26 คน จาก 10 บริษัท และเจ้าหน้าที่สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนจำนวน 10 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ประชาชนจำนวน 303 คน คณะทำงานภาคธุรกิจเอกชน จำนวน 26 คน และเจ้าหน้าที่สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน จำนวน 10 คน

เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 284 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.73 ส่วนภาคธุรกิจเอกชนเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด 26 คน โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และได้รับคืนมา 24 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.30 นอกจากนี้

ยังได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สมาคมฯ จำนวน 10 คน รวมทั้งใช้การสังเกตการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในพื้นที่ดำเนินกิจกรรมจริงด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) เพื่อคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อและรายด้านโดยรวม และวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชน

สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ในการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 2) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน และ 3) การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชน ในการพัฒนาทักษะอาชีพในโครงการธุรกิจเพื่อสังคม จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชาชน ที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 284 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ประชาชนส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.40 เข้าร่วมเป็นสมาชิกในกิจกรรมเชิงพัฒนาจำนวน 83 คน หรือร้อยละ 29.20 ส่วนใหญ่มีอายุช่วง 31-40 ปี ส่วนกิจกรรมเชิงอุตสาหกรรมมีประชาชนเข้าร่วมจำนวน 201 คน หรือร้อยละ 70.80 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นพนักงานบริษัท จำนวน 136 คน เป็นสมาชิกสหกรณ์จำนวน 65 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี การรับทราบโครงการนั้นรับรู้ข่าวสารรับสมัครเป็นสมาชิกจากเพื่อนบ้านมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และเจ้าหน้าที่สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน โดยมีเหตุผลที่เข้าร่วมโครงการตามลำดับดังนี้คือ ต้องการมีรายได้มากขึ้น ต้องการทำงานในจังหวัดที่ตนเองอาศัยอยู่ ต้องการมีอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม ต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และต้องการให้ครอบครัวอบอุ่น

2. ภาคธุรกิจเอกชน ที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 24 คน เป็นเพศชาย 14 คน เพศหญิง 10 คน ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ภาคธุรกิจเอกชนที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมเชิงพัฒนามีจำนวนทั้งหมด 14 คน ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.60 ผู้ที่เข้าร่วมโครงการนี้เป็นคนทำงาน 20 คน ผู้บริหารระดับสูง 4 คน มีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือ ร่วมประสานงานระหว่างบริษัทและเจ้าหน้าที่สมาคมฯ โดยเป็นตัวแทนของบริษัทในการรับผิดชอบงานในโครงการนี้ ส่วนการรับทราบเกี่ยวกับโครงการนี้

พบว่า ได้รับความทราบจากนายมีชัย วีระไวทยะ (นายกสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน) มากที่สุด ถึงร้อยละ 75 รองลงมาคือ ได้รับความทราบจากผู้บริหารบริษัทและจากเจ้าหน้าที่สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน ส่วนเหตุผลที่ภาคธุรกิจเอกชนตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการเพราะ ต้องการให้ประชาชนมีงานทำเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม ได้ทำงานในจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่มากที่สุด ถึงร้อยละ 91.70 รองลงมาคือ ต้องการลดปัญหาอพยพย้ายถิ่นของชาวชนบท ต้องการให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังต้องการให้พนักงานของบริษัทเกิดความภูมิใจที่บริษัทมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคม

3. เจ้าหน้าที่สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน ที่ศึกษาในครั้งนี้มีจำนวน 10 คน เป็นเพศชาย 4 คน เพศหญิง 6 คน ส่วนใหญ่มีอายุโดยเฉลี่ย 27 ปี เจ้าหน้าที่ทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในโครงการ โดยสังกัดสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (ส่วนกลาง) จำนวน 4 คน และสังกัดศูนย์พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสาน (ศูนย์) 6 คน เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในโครงการธุรกิจเพื่อสังคมนานที่สุด 4 ปี จำนวน 3 คน

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วม

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาทักษะอาชีพในโครงการธุรกิจเพื่อสังคม จังหวัดบุรีรัมย์

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน 6 ด้าน คือ

1. ด้านการสำรวจปัญหา
2. ด้านการวางแผนดำเนินการ
3. ด้านการปฏิบัติการ
4. ด้านการลงทุน
5. ด้านการรับผลประโยชน์
6. ด้านการประเมินผล

พบว่า ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมเชิงพัฒนา มีส่วนร่วมระดับมาก ในด้านการประเมินผล ส่วนด้านการสำรวจปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินการ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการลงทุน และด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมระดับปานกลาง และเมื่อศึกษาภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ส่วน ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม มีส่วนร่วมระดับมาก ในด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล ส่วนด้านการสำรวจปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินการ

ด้านการปฏิบัติการ ด้านการลงทุน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมระดับน้อย และเมื่อศึกษาภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมระดับน้อย

2. ระดับการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจเอกชน จากการศึกษาพบว่า

ภาคธุรกิจเอกชนที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมเชิงพัฒนา มีส่วนร่วมระดับน้อยทุกด้าน และเมื่อศึกษาภาพรวม ทั้ง 6 ด้าน พบว่า ภาคธุรกิจเอกชนมีส่วนร่วมระดับน้อย

ภาคธุรกิจเอกชนที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในด้านการวางแผนดำเนินการและด้านการปฏิบัติการ ส่วนด้านการสำรวจปัญหา ด้านการลงทุน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล พบว่า มีส่วนร่วมระดับน้อย และเมื่อศึกษาภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ภาคธุรกิจเอกชนมีส่วนร่วมระดับน้อย

3. ระดับการมีส่วนร่วมของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน จากการศึกษา พบว่า สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนมีส่วนร่วมระดับมากทั้ง 6 ด้าน ในการพัฒนาทักษะอาชีพในโครงการธุรกิจเพื่อสังคม จังหวัดบุรีรัมย์ ในการประสานงานระหว่างประชาชนและภาคธุรกิจเอกชน ในการชักชวนและประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนา พุดคุยซักถามเพื่อขอข้อมูล ให้ข้อมูล กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมประสานงาน อำนวยความสะดวก ร่วมประชุม ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับทราบปัญหา ให้แนวทางในการวิเคราะห์ปัญหา ร่วมพิจารณาเสนอแนวทางแก้ปัญหา ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา กระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ให้กำลังใจ รับผิดชอบดูแลการรับและจ่ายเงิน สังเกตการณ์ เก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกข้อมูล นำเสนอข้อมูล และรายงานความก้าวหน้า

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชน พบว่า สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ พบว่า ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ในการพัฒนาทักษะอาชีพในโครงการธุรกิจเพื่อสังคม จังหวัดบุรีรัมย์

ในการศึกษาภาพรวมพบว่า ในกิจกรรมเชิงพัฒนา ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันทั้ง 6 ด้าน ส่วนในกิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม พบว่า ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้น ด้านการประเมินผล ที่พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในแต่ละด้านทั้ง 6 ด้าน ทั้งกิจกรรมเชิงพัฒนาและกิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม ปรากฏผลดังนี้

1. ด้านการสำรวจปัญหา

กิจกรรมเชิงพัฒนา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านนี้ทั้ง 6 กิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การออกเยี่ยมชั่งกถามปัญหา ร่วมพิจารณาและให้ข้อมูล ร่วมประชุมศึกษาปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการชักชวนเพื่อน ยกเว้น การร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน ที่พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม พบว่า มีเพียงกิจกรรมเดียวที่ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การพุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของหมู่บ้าน ส่วนกิจกรรมนอกนั้น พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ด้านการวางแผนดำเนินการ

กิจกรรมเชิงพัฒนา พบว่า ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านนี้ทั้ง 7 กิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ร่วมคัดเลือกหมู่บ้าน ร่วมคัดเลือกกิจกรรม ร่วมพิจารณาความเป็นไปได้ของกิจกรรม ร่วมกำหนดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม เตรียมสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และจัดสรรงาน ยกเว้นกิจกรรมเดียวคือ การร่วมประชุมเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ที่พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม พบว่า ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้ง 5 กิจกรรม ได้แก่ ร่วมคัดเลือกหมู่บ้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ร่วมเตรียมสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร และร่วมจัดสรรงาน ส่วนการร่วมพิจารณาความเป็นไปได้ของกิจกรรม ร่วมคัดเลือกกิจกรรมและร่วมเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ด้านการปฏิบัติการ

กิจกรรมเชิงพัฒนา พบว่า ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมทั้ง 5 กิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ได้แก่ ร่วมประชุมชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การชักชวนเพื่อนเข้าร่วมโครงการ เตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่

ติดต่อแหล่งซื้อวัสดุ แหล่งจำหน่ายผลผลิต มีเพียง 2 กิจกรรมคือ การร่วมดำเนินการประสานงานให้ความร่วมมือและดำเนินการติดต่อวิทยากร ที่พบว่า ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม พบว่า ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมใน 4 กิจกรรม ที่พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การร่วมเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่ การติดต่อแหล่งจำหน่ายผลผลิต การประสานงานให้ความร่วมมือ และการติดต่อวิทยากร ส่วนการติดต่อแหล่งซื้อวัสดุ การชักชวนเพื่อนร่วมโครงการ ร่วมประชุมรายละเอียดขั้นตอนปฏิบัติงาน พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ด้านการลงทุน

กิจกรรมเชิงพัฒนา พบว่า ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การบริจาคเงิน สิ่งของ แรงงาน การซื้อหุ้น การรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ค่าที่ดิน ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าขนส่ง และค่าตอบแทนแก่สมาชิกโครงการ

กิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม พบว่า ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมใน 4 กิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การบริจาคเงิน สิ่งของ หรือแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ค่าขนส่ง และค่าตอบแทนแก่สมาชิกโครงการ ส่วนการรับผิดชอบค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าวัสดุ ค่าที่ดินและการซื้อหุ้นนั้น มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ด้านการรับผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมในด้านนี้ ทั้งประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนมีบทบาทเฉพาะ ซึ่งเป็นบทบาทที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น จึงไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ประชาชนที่เข้าร่วมในกิจกรรมเชิงพัฒนา มีส่วนร่วมรับประโยชน์ระดับมากในเรื่องที่ครอบครัวอบอุ่น ได้อยู่พร้อมหน้ากัน ได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กันและมีการรวมกลุ่มกันมากขึ้น

ประชาชนที่เข้าร่วมในกิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม มีส่วนร่วมรับประโยชน์ระดับมากที่ครอบครัวอบอุ่น ได้อยู่พร้อมหน้ากันและได้ทำงานอยู่ในจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่

ภาคธุรกิจเอกชน ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมเชิงพัฒนาและกิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม มีส่วนร่วมรับประโยชน์ระดับมากในเรื่องที่พนักงานเกิดความภูมิใจที่บริษัทมีส่วนช่วยเหลือสังคม

มีภาพลักษณ์ที่ดีมากขึ้น รวมทั้งได้เป็นการประชาสัมพันธ์บริษัทให้มีชื่อเสียงในเรื่องการมีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคม

6. ด้านการประเมินผล

กิจกรรมเชิงพัฒนา พบว่า ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมใน 5 กิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ร่วมให้ข้อมูล ประเมินวางแผน เป็นไปตามแผนหรือไม่ ร่วมเสนอความคิดเห็น เสนอปัญหา และร่วมแสดงความคิดเห็นว่า กิจกรรมเหมาะสมกับความต้องการ ยกเว้น การได้รับมอบหมายให้ประเมินความก้าวหน้า ที่พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม พบว่า ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกกิจกรรม

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยแบ่งการนำเสนอเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วม

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชน

ตอนที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วม

1. จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

1.1 ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมเชิงพัฒนา ผลการวิจัยเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในด้านการสำรวจปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินการ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการลงทุน และด้านการรับผลประโยชน์ ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สมาคมฯและเจ้าหน้าที่สมาคมฯ มีประสบการณ์ในการทำงานในพื้นที่เป็นเวลานาน จึงมีความเข้าใจในสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน อีกทั้งยังมีกระบวนการดำเนินโครงการธุรกิจเพื่อสังคมที่เป็นระบบ โดยจะเห็นได้จากที่มีการศึกษาข้อมูลต่างๆ ของหมู่บ้าน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหาเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ตรงกับความต้องการ เพราะผู้ที่รู้ดีที่สุดว่าหมู่บ้านมีปัญหาอะไรและควรจะทำอย่างไรในเรื่องใดมากที่สุด ก็คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้นๆ การที่กำหนดเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นนั้น ไม่ได้ถูกกำหนดโดยสมาคมฯหรือภาคธุรกิจเอกชนที่ให้การสนับสนุน แต่จะถูกกำหนดขึ้นมาร่วมกันกับประชาชน

ซึ่งจะดูตามสภาพปัญหา ความต้องการ ความสามารถ ความถนัด และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนว่ามีความเหมาะสมเพียงใด ซึ่งสัมพันธ์กับนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544) ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า การวางแผนจะต้องกระจายลงสู่ระดับล่าง และจะร่วมกันคิดถึงความเป็นไปได้ของกิจกรรมที่จะจัดว่า ทำแล้วจะมีกำไรอย่างน้อยเพียงใด จะมีตลาดรองรับไหม จะต้องมีความรู้เรื่องอะไรบ้าง มีการวางแผนในการบริหารจัดการอย่างไรบ้าง ทำให้ประชาชนได้รับแนวคิดที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนมากขึ้น ดังนั้น ในด้านการวางแผนดำเนินการ จะเห็นได้ว่า ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมระดับปานกลางในการพิจารณาแผนดำเนินการ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมโครงการหรือไม่ และร่วมรับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ บัวชาบาล (2530) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชนจะสำเร็จได้จริง จะต้องเป็นการมีส่วนร่วมที่ประชาชนมีสภาพและเต็มใจในการเข้าร่วม เพราะประชาชนจะต้องเป็นผู้ที่ลงมือในการปฏิบัติเองด้วย จะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรัสวดี หุ่นพยนต์ (2528) ที่พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนเห็นว่า เมื่อตนได้เข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ สำเร็จลงแล้ว ตนเองจะได้รับประโยชน์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าตนเองมีส่วนร่วมในการลงทุนด้วยแล้ว ยิ่งจะทำให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และคอยเอาใจใส่มากขึ้น เพื่อให้ได้รับประโยชน์มากที่สุด ส่วนด้านการรับผลประโยชน์นั้น ประชาชนได้รับประโยชน์มากที่ครอบครัวมีความอบอุ่นได้อยู่พร้อมหน้ากันพ่อแม่ลูก และได้ทำงานในจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของโครงการธุรกิจเพื่อสังคม คือ การลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่น และเพื่อให้ครอบครัวอบอุ่น พ่อแม่ลูกได้อยู่ด้วยกัน ได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กันมากขึ้น ซึ่งจากการทำงานร่วมกันก็จะทำให้เกิดองค์กรชาวบ้านขึ้นภายหลัง และจะได้ผู้นำประชาชนที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ซึ่งจะก่อให้เกิด การรวมกลุ่มกันมากขึ้น

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ประชาชนที่เป็นสมาชิกโครงการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ซึ่งจะเห็นว่า ในกิจกรรมต่างๆ นั้นประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของโครงการธุรกิจเพื่อสังคม ของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนที่ตระหนักและมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ที่จะพัฒนาตนเอง รวมทั้งเห็นความสำคัญว่า การพัฒนาที่ดีนั้น จะต้องเป็นการพัฒนาโดยที่ประชาชนหรือผู้รับการพัฒนาจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย เป็นการสอนให้ประชาชนรู้จักวิธีการหาปลาย้อมดีกว่าการนำปลาไปให้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสมอ จันทร์พุ่ม และคณะ (2527) ที่กล่าวสรุปไว้ว่า การยกระดับคุณภาพชีวิตและมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น มีหลักและวิธีการหลายอย่างด้วยกัน แต่สิ่งที่สำคัญและขาดไม่ได้คือ หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา และการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างแท้จริง จะต้องให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาทุกๆ ด้านและทุกขั้นตอน การที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทการมีส่วนร่วมในทุกด้าน

นั้น เนื่องมาจากระบบการดำเนินงานของโครงการธุรกิจเพื่อสังคม เอื้ออำนวยและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกด้าน ประกอบกับประชาชนได้รับการชี้ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนา ได้รับการกระตุ้นจากเจ้าหน้าที่สมาคมฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของทศพล กฤตยพิสิฐ (2538) ที่พบว่า การได้รับการกระตุ้นหรือคำแนะนำต่างๆ จากเจ้าหน้าที่สำนักงานเขต มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นอกจากนี้ ยังพบว่า การมีความสัมพันธ์ที่ดีของเจ้าหน้าที่สมาคมฯ กับประชาชน มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของกรรณิกา ชมดี (2524) ที่พบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนและเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งในการจูงใจให้มีส่วนร่วม

1.2 ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม จากการศึกษาโดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ประชาชนมีบทบาทการมีส่วนร่วมระดับน้อย ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ สหกรณ์ และบริษัท

ประชาชนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ พิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงการธุรกิจเพื่อสังคมเป็นโครงการที่เป็นประโยชน์สำหรับประชาชนอย่างแท้จริง ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดี ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้รับประโยชน์ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลนั้นประชาชนมีส่วนร่วมระดับมาก อาจเนื่องมาจากกระบวนการในการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ และเป็นหน้าที่โดยตรงของประชาชนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ ส่วนในภาพรวม พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์นั้นอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการในการดำเนินงานโครงการธุรกิจเพื่อสังคมที่ได้วางไว้นั้น โดยส่วนใหญ่แล้วในการมีส่วนร่วมด้านการสำรวจปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินการ นั้นสมาชิกสหกรณ์จะยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม เพราะผู้ที่มีส่วนร่วมโดยตรงนั้นจะเป็นองค์กรชาวบ้าน แกนนำ คณะกรรมการสหกรณ์ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่สมาคมฯและคณะทำงานบริษัท ส่วนด้านการปฏิบัติการ ด้านการลงทุน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล สมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการจะมีส่วนร่วมโดยตรง คือจะมีส่วนร่วมในการประสานงาน มีส่วนร่วมในการประชุม ร่วมตัดสินใจ ในฐานะของการเป็นสมาชิกสหกรณ์

ประชาชนที่เป็นพนักงานบริษัท การมีส่วนร่วมของพนักงานบริษัทนั้น พบว่า ในด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล มีระดับการมีส่วนร่วมระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ พบว่า มีส่วนร่วมระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กระบวนการในการดำเนินงานในโครงการธุรกิจเพื่อสังคมที่ได้วางไว้ว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของแกนนำ องค์กรชาวบ้าน คณะกรรมการสหกรณ์ กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯและคณะทำงานบริษัท และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการ

สำรวจปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินการ นั้นพนักงานบริษัทไม่มีส่วนร่วม เพราะไม่ใช้บทบาทหน้าที่ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ในด้านนั้นๆ เพราะในช่วงแรกนั้นยังมิได้มีการรับสมัครพนักงานบริษัท

ส่วนในด้านการปฏิบัติการ พนักงานบริษัทส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ผลิต การได้รับการอบรมและการชักชวนเพื่อนบ้านมาเข้าร่วมโครงการ ซึ่งกิจกรรมอื่นๆ ในด้านนี้นั้น พนักงานบริษัทไม่มีส่วนร่วมเลย เพราะไม่ใช้บทบาทหน้าที่และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมนั้นๆ อาจเป็นเพราะเป็นบทบาทของแกนนำ คณะกรรมการสหกรณ์ในการประสานงาน เนื่องจาก พนักงานบริษัทจะอยู่ในฐานะของการเป็นลูกจ้าง

2. จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจเอกชน

2.1 ภาคธุรกิจเอกชนที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมเชิงพัฒนา พบว่า มีส่วนร่วมระดับน้อยทั้ง 6 ด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาคธุรกิจเอกชนที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมเชิงพัฒนานั้น เป็นกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท ดังนั้น คณะทำงานบริษัทจึงมีบทบาทเป็นเพียงผู้รับผิดชอบโครงการ เป็นตัวแทนในการประสานงานและร่วมประชุมรับทราบในขั้นตอนการดำเนินงาน ร่วมติดตามความก้าวหน้าของโครงการ ดังนั้น บทบาทหน้าที่หลักจึงเป็นของเจ้าหน้าที่สมาคมฯ และประชาชน

2.2 ภาคธุรกิจเอกชนที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม พบว่า มีส่วนร่วมด้านการวางแผนดำเนินการ และด้านการปฏิบัติการในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ พบว่า มีส่วนร่วมระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ภาคธุรกิจเอกชนให้การสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท คณะทำงานบริษัทจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ โดยคณะทำงานจะเป็นผู้มีบทบาทหลักในการวางแผนดำเนินการ วางขั้นตอนต่างๆ เช่น การจัดฝึกอบรมให้ความรู้ การจัดวางแผนผังของอาคาร (โรงงาน) การจัดวางผังเครื่องจักร การวางระบบไฟฟ้า ระบบน้ำ เป็นต้น และในด้านการปฏิบัติการก็เช่นเดียวกัน คณะทำงานบริษัทจะเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ ดังนั้น จึงมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการร่วมประสานงานเป็นหลักเช่นกัน

3. จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน

ในการพัฒนาทักษะอาชีพในโครงการธุรกิจเพื่อสังคม จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมมากในทุกด้านโดยการเป็นผู้ประสานงาน

ระหว่างประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชน ให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ในโครงการธุรกิจเพื่อสังคมขึ้น โดยเจ้าหน้าที่ส่วนกลางจะมีบทบาทในการติดต่อประสานงาน ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวกให้กับภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งเป็นการช่วยกระตุ้นให้ภาคธุรกิจเอกชนตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ ส่วนเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสานทั้งที่ศูนย์นางรองและศูนย์พุทไธสงมีส่วนร่วมประสานงานระหว่างประชาชนภาคธุรกิจเอกชนและสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ยังได้ประชาสัมพันธ์โครงการ ซึ่งให้ประชาชนและแกนนำ ได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนา กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้การดำเนินงานในโครงการได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อังคณา อาตมียะนันท์ (2529) ที่พบว่า องค์กรพัฒนาเอกชนมีส่วนผลักดัน ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาแบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนยังมีบทบาทในการส่งเสริมและเน้นให้ภาคธุรกิจเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการธุรกิจเพื่อสังคมด้วยใจศรัทธาที่อยากเข้ามาช่วยพัฒนาสังคม สมาคมฯจะเป็นผู้ช่วยรักษาผลประโยชน์ของประชาชนมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมมากที่สุด อีกทั้งยังมุ่งเน้นให้ภาคธุรกิจเอกชนนำความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ในเรื่องการบริหาร การจัดการ การเงิน และการตลาด มาถ่ายทอดสู่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้และเกิดแนวความคิดในการพัฒนาหมู่บ้านต่อไป

การที่การพัฒนาทักษะอาชีพให้กับประชาชน ในโครงการธุรกิจเพื่อสังคม จังหวัดบุรีรัมย์ ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีนั้น อาจเนื่องมาจาก ผู้อำนวยการสมาคมฯ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ส่วนกลางและเจ้าหน้าที่ศูนย์ มีความรู้ ความเข้าใจในหลัก การการพัฒนา และมีนโยบายที่ชัดเจนในการทำงานร่วมกัน มีจุดประสงค์ร่วมกันที่จะทำงานเพื่อ ประสานให้เกิดการพัฒนา มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน มีการวางแผนการดำเนินงาน ร่วมกัน มีการติดตามผลความก้าวหน้าและประเมินผลงานมาโดยตลอด ร่วมกันคิด ร่วมกัน ปฏิบัติงาน มีการร่วมเสนอความคิดเห็นและร่วมกันปรับปรุงแผนการดำเนินงาน และร่วมกันแก้ ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดจนหาแนวทางในการป้องกันปัญหา และที่สำคัญของการทำงานด้านพัฒนา เช่นโครงการธุรกิจเพื่อสังคมนี้ มิใช่จะเกิดขึ้นได้โดยง่าย หรือใช้เวลาเพียงไม่กี่วันก็สามารถจะ สร้างให้สำเร็จได้ แต่จะต้องเกิดขึ้นจาก ความรู้ ความสามารถ ศักยภาพของทั้งผู้บริหาร และ เจ้าหน้าที่สมาคมฯ ความมุ่งมั่นในการทำงาน การไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคต่างๆ รวมทั้งจะ ต้องมีความตั้งใจจริงในการที่จะทำงานด้านการพัฒนา และมีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน งาน คุณภาพเช่นนี้จึงจะเกิดขึ้นได้

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม

การศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคธุรกิจเอกชน ในการพัฒนาทักษะอาชีพในโครงการธุรกิจเพื่อสังคม จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งนี้ มุ่งศึกษาว่าประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันหรือไม่ หากต้องการดูว่าใครมีระดับการมีส่วนร่วมมากกว่าหรือน้อยกว่านั้น อาจดูได้จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในการเปรียบเทียบของแต่ละขั้นนั้นๆ

กิจกรรมเชิงพัฒนา โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการสำรวจปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินการ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการลงทุน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กิจกรรมที่ให้การสนับสนุนเป็นกิจกรรมเชิงพัฒนาที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท คณะทำงานบริษัทจึงประสานงานในเรื่องที่เป็นสิ่งที่รู้และสามารถทำได้ และอาจเป็นเพราะ กิจกรรมที่ให้การสนับสนุนนั้นเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ประชาชนที่เข้าร่วมจะมีความรู้ ความสามารถ ความถนัด ในกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป และโดยลักษณะของงานพัฒนาในแต่ละกิจกรรมแล้ว ประชาชนจะต้องเป็นผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมพิจารณา และร่วมตัดสินใจ ตลอดจนร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วย ดังนั้น ระดับการมีส่วนร่วมจึงมีความแตกต่างกันทุกด้าน

กิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนกับภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้น ด้านการประเมินผล ที่พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมที่ให้การสนับสนุนเป็นกิจกรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท ดังนั้น คณะทำงานจึงต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการประสานงานให้โครงการดำเนินไปได้ด้วยดี ส่วนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประสานงาน จะเป็นเพียงกลุ่มแกนนำและคณะกรรมการสหกรณ์เท่านั้น ฉะนั้น ประชาชนที่เป็นพนักงานบริษัทจึงมีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกับภาคธุรกิจเอกชน

ส่วนในด้านการประเมินผลนั้น พบว่า ประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทั้งประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนต่างก็ได้รับประโยชน์ร่วมกันในการปรับปรุงการดำเนินงาน กล่าวคือ ประชาชนจะเป็นผู้ให้ข้อมูลความก้าวหน้าของงาน ว่างานเป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไร หรือควรปรับปรุงในเรื่องใดบ้างกับเจ้าหน้าที่ศูนย์และคณะทำงานบริษัท ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนเห็นความสำคัญที่จะให้ข้อมูลและเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองด้วยในการร่วมกันหาแนวทาง

ป้องกันและแก้ไขปัญหา ส่วนภาคธุรกิจเอกชนที่มีส่วนร่วมในด้านนี้ไม่แตกต่างกันกับประชาชน อาจเป็นเพราะ เป็นบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบโครงการ และมองเห็นประโยชน์ของการปรับปรุงงานที่จะได้รับผลดีเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ประชาชนที่เข้าร่วมในกิจกรรมเชิงพัฒนาและ กิจกรรมเชิงอุตสาหกรรม ต่างก็มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ ธุรกิจเพื่อสังคม จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า โครงการธุรกิจเพื่อสังคมที่มุ่งส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพ ในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นโครงการที่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งเห็นได้จากการที่ ประชาชนได้รับประโยชน์มากจากการเข้าร่วมโครงการ ถือว่าเป็นลักษณะเด่นเป็นจุดแข็งของ โครงการ ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้ หากสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนหรือหน่วยงานใดที่เกี่ยวข้องๆ นำจุดแข็งนี้ไปแสดงให้เห็นประชาชนได้รับทราบ นำแนวคิดในเรื่องการมีส่วนร่วมไปสู่ ประชาชน ตลอดจนชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งให้เห็นถึงประโยชน์ ที่จะได้รับจากการเข้ามามีส่วนร่วม โดยอาจจะจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น การจัดค่ายพักแรม การจัดนิทรรศการ การจัดประชุม หรือการจัดสัมมนา ร่วมกับประชาชน เป็นต้น

2. จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การสำรวจปัญหา และการวางแผนดำเนินการ ซึ่งส่งผลให้กิจกรรมที่จัดขึ้นสามารถตอบสนองและตรงตามความต้องการของ ประชาชน เพราะประชาชนเท่านั้นที่จะมีความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง รู้ถึงปัญหาต่างๆ ใน ชุมชนมากที่สุด จากผลการศึกษานี้ หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะจัดทำโครงการต่างๆ สำหรับ ประชาชนขึ้น ควรตระหนักและคำนึงถึงการจัดกระบวนการ ให้ประชาชนสามารถเข้ามามี ส่วนร่วมให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสำรวจปัญหาและการวางแผนดำเนินการ เพื่อให้โครงการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยที่ประชาชนเองก็ได้รับประโยชน์ อย่างแท้จริงด้วย

3. จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมเชิงอุตสาหกรรมมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผลในระดับมาก ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดีที่สุดอย่างหนึ่ง ของการจัดทำโครงการ หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนใจที่จะจัดทำโครงการเพื่อประชาชนให้ ประสบความสำเร็จนั้น อาจศึกษารายละเอียดของโครงการธุรกิจเพื่อสังคมเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน หรือศึกษาเป็นโครงการตัวอย่าง เชื่อว่าโครงการพัฒนาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจะก่อให้เกิดผลดีมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน ในการพัฒนาทักษะอาชีพในโครงการธุรกิจเพื่อสังคมที่ดำเนินการในชุมชนที่มีสภาพแตกต่างกัน เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกัน
2. ควรมีการวิจัยถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคธุรกิจเอกชนและสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน ในโครงการธุรกิจเพื่อสังคม ในการพัฒนาด้านอื่นๆ เช่นด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
3. ควรมีการวิจัยถึงปัญหาและอุปสรรค ที่จะก่อให้เกิดแนวโน้มของการเข้ามามีส่วนเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในโครงการธุรกิจเพื่อสังคมของภาคธุรกิจเอกชน เพื่อกำหนดแนวทางในการแสวงหาความร่วมมือจากภาคธุรกิจเอกชนให้มากขึ้นต่อไป